Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 10. marca 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Predchádzanie využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu — Smernica 2005/60/ES — Opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi — Smernica 2007/64/ES — Platobné služby na vnútornom trhu“

Vo veci C-235/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Audiencia Provincial de Barcelona (Provinčný súd v Barcelone, Španielsko) zo 7. mája 2014 a doručený Súdnemu dvoru 13. mája 2014, ktorý súvisí s konaním:

Safe Interenvíos SA

proti

Liberbank SA,

Banco de Sabadell SA,

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda štvrtej komory T. von Danwitz, vykonávajúci funkciu predsedu piatej komory, sudcovia D. Šváby, A. Rosas (spravodajca), E. Juhász a C. Vajda,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. mája 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Safe Interenvíos SA, v zastúpení: A. Selas Colorado a D. Solana Giménez, abogados,

— Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA, v zastúpení: J. M. Rodríguez Cárcamo a B. García Gómez, abogados,

— španielska vláda, v zastúpení: A. Rubio González a A. Gavela Llopis, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: španielčina.

— portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, M. Rebelo a G. Miranda, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: J. Rius a I. V. Rogalski, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 3. septembra 2015,

vyhlásil tento rozsudok

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 11 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu (Ú. v. EÚ L 309, s. 15), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2010/78/EÚ z 24. novembra 2010 (Ú. v. EÚ L 331, s. 120, ďalej len „smernica o praní špinavých peňazí“), v spojení s článkami 5, 7 a 13 tejto smernice.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi platobnou inštitúciou Safe Interenvíos SA (ďalej len „Safe“) na jednej strane a tromi úverovými inštitúciami Liberbank SA (ďalej len „Liberbank“), Banco de Sabadell SA (ďalej len „Sabadell“) a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (ďalej len „BBVA“) (ďalej spoločne len „banky“) na druhej strane, z dôvodu, že banky zrušili spoločnosti Safe účty, ktoré u nich viedla, pretože nadobudli podozrenie z prania špinavých peňazí.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica o praní špinavých peňazí

3 Ako vyplýva z odôvodnenia 5 smernice o praní špinavých peňazí, opatrenia prijaté v oblasti prania špinavých peňazí a financovania terorizmu „by… mali byť v súlade s ostatnými činnosťami realizovanými na iných medzinárodných fórach“ a hlavne „zohľadňovať… odporúčania Finančnej akčnej skupiny [(ďalej len ‚FATF‘)], ktorá predstavuje najvyšší medzinárodný orgán činný v boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Keďže odporúčania FATF boli v roku 2003 výrazne revidované a rozšírené, táto smernica by mala byť v súlade s touto novou medzinárodnou normou“.

4 Odôvodnenie 10 uvedenej smernice znie:

„Inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, by mali… určiť a overiť totožnosť konečného vlastníka. Malo by sa ponechať na týchto inštitúciách a osobách, či na splnenie tejto požiadavky využijú verejné záznamy konečných vlastníkov alebo si vyžiadajú potrebné údaje od svojich klientov, alebo získajú informácie iným spôsobom, pričom zohľadnia skutočnosť, že rozsah takýchto opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi súvisí s rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktoré závisí od typu klienta, obchodného vzťahu, produktu alebo transakcie.“

5 Odôvodnenia 22 a 24 tej istej smernice uvádzajú:

„(22) Malo by sa tiež uznávať, že riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu nie je vo všetkých prípadoch rovnaké. V súlade s rizikovo orientovaným prístupom by sa mala do právnych predpisov Spoločenstva zaviesť zásada, že vo vhodných prípadoch je povolená zjednodušená povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi.

…

(24) Právne predpisy Spoločenstva by mali taktiež uznávať, že určité situácie predstavujú väčšie [vyššie – *neoficiálny preklad*] riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu. Napriek tomu, že by mala byť zistená totožnosť a podnikateľský profil všetkých klientov, existujú prípady, keď sa vyžadujú obzvlášť prísne postupy identifikácie a overovania klientov."

6 Odôvodnenie 33 smernice o praní špinavých peňazí uvádza, že poskytovanie informácií, ako je uvedené v článku 28 tejto smernice, by malo byť v súlade s pravidlami o prenose osobných údajov do tretích krajín, ako sú ustanovené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, s. 31; Mim. vyd. 19/015, s. 355, ďalej len „smernica o osobných údajoch"), a že tento článok 28 nemôže zasahovať do vnútroštátnych právnych predpisov o ochrane údajov a služobnom tajomstve.

7 Odôvodnenie 48 smernice o praní špinavých peňazí uvádza, že táto smernica rešpektuje základné práva, dodržiava zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta") a nemala by sa vykladať a vykonávať spôsobom, ktorý nie je v súlade s Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaným v Ríme 4. novembra 1950.

8 Článok 1 smernice o praní špinavých peňazí vo svojich odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu boli zakázané.

2. Na účely tejto smernice sa za pranie špinavých peňazí považuje nasledujúce konanie, ak je spáchané úmyselne:

a) konverzia alebo prevod majetku, s vedomím, že takýto majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na takejto činnosti, s cieľom utajenia alebo zakrytia nezákonného pôvodu majetku, alebo napomáhania akejkoľvek osobe, ktorá je zapojená do spáchania takejto činnosti, aby sa vyhla právnym dôsledkom svojho konania;

b) utajenie alebo zakrytie pravej povahy, zdroja, miesta, rozmiestnenia, pohybu, práva na majetok alebo na jeho vlastníctvo, s vedomím, že takýto majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na takejto činnosti;

c) nadobudnutie, vlastníctvo alebo používanie majetku, s vedomím, že v čase nadobudnutia tento majetok pochádzal z trestnej činnosti alebo z účasti na takejto činnosti;

d) účasť na akomkoľvek z konaní uvedených v predchádzajúcich bodoch, spojenie s nimi, pokus o ne a napomáhanie ich vykonávaniu, navádzanie na ne, ich zľahčovanie a poradenstvo s nimi súvisiace."

9 V súlade s článkom 2 ods. 1 sa smernica o praní špinavých peňazí vzťahuje na úverové inštitúcie, finančné inštitúcie a rôzne právnické alebo fyzické osoby konajúce pri výkone svojich profesionálnych činností.

10 Článok 3 bod 1 uvedenej smernice definuje „úverovú inštitúciu" odkazom na vymedzenie toho istého pojmu v článku 1 bode 1 prvej vete smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES z 20. marca 2000 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 126, s. 1; Mim. vyd. 06/003, s. 272), t. j. ako „podnik, ktorého predmetom činnosti je prijímať vklady a iné splatné peňažné prostriedky od verejnosti a poskytovať úvery na vlastný účet".

11 Podľa článku 3 bodu 2 písm. a) smernice o praní špinavých peňazí definícia „finančnej inštitúcie“ zahŕňa „podnik iný ako úverovú inštitúciu, ktorý vykonáva jednu alebo viacero operácií uvedených v bodoch 2 až 12 a bodoch 14 a 15 prílohy I k smernici [Európskeho parlamentu a Rady] 2006/48/ES“ zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. EÚ L 177, s. 1), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/111/ES zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 302, s. 97, ďalej len „smernica 2006/48“). Tento zoznam činností zahŕňa v bode 4 tejto prílohy „platobné služby, ako sú vymedzené v článku 4 ods. 3 smernice [Európskeho parlamentu a Rady] 2007/64/ES“ z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, s. 1), zmenenej a doplnenej smernicou 2009/111 (ďalej len „smernica o platobných službách“), a v bode 5 uvedenej prílohy „vydávanie a správa iných platobných prostriedkov…, pokiaľ takéto činnosti nepatria do bodu 4“.

12 Článok 5 smernice o praní špinavých peňazí stanovuje, že „členské štáty môžu prijať alebo ponechať v účinnosti prísnejšie ustanovenia v oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, aby sa predišlo praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu“.

13 Kapitola II smernice o praní špinavých peňazí s názvom „Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi“ obsahuje v článkoch 6 až 10 tejto smernice všeobecné ustanovenia týkajúce sa štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, v článkoch 11 a 12 uvedenej smernice sa nachádzajú osobitné ustanovenia týkajúce sa zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, a článok 13 tejto istej smernice obsahuje zase osobitné ustanovenia týkajúce sa zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

14 Podľa článku 7 smernice o praní špinavých peňazí inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, uplatnia opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi pri zakladaní obchodného vzťahu, pri vykonávaní príležitostných transakcií vo výške aspoň 15 000 eur, ak existuje podozrenie z prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, bez ohľadu na akékoľvek odchýlky, výnimky alebo prahové hodnoty, a ak existujú pochybnosti o pravosti alebo primeranosti predtým získaných údajov o totožnosti klientov.

15 Podľa článku 8 smernice o praní špinavých peňazí:

„1. Opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi zahŕňajú:

a) identifikáciu klienta a overenie jeho totožnosti na základe dokumentov, údajov alebo informácií získaných z dôveryhodného a nezávislého zdroja;

b) identifikáciu, podľa potreby, konečného vlastníka a prijatie primeraných a rizikovo orientovaných opatrení na overenie jeho totožnosti…

c) získanie informácií o účele a plánovanom charaktere obchodného vzťahu;

d) vykonávanie priebežného monitorovania obchodného vzťahu vrátane preskúmania transakcií vykonaných v priebehu trvania tohto vzťahu…

2. Inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, uplatnia požiadavky povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi ustanovené v odseku 1 na každého klienta, no môžu stanoviť rozsah týchto opatrení na základe posúdenia rizika v závislosti od typu klienta, obchodného vzťahu, produktu alebo transakcie. Inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, musia byť schopné preukázať príslušným orgánom uvedeným v článku 37, vrátane samoregulačných orgánov, že rozsah opatrení je primeraný vzhľadom na riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.“

16 Článok 9 ods. 1, 5 a 6 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty vyžadujú, aby sa totožnosť klienta a konečného vlastníka overila pred založením obchodného vzťahu alebo vykonaním transakcie.

…

5. V prípade, ak je predmetná inštitúcia alebo osoba neschopná dodržať písmená a), b) a c) článku 8 ods. 1, členské štáty vyžadujú, aby nesmela vykonať transakciu cez bankový účet, založiť obchodný vzťah alebo vykonať transakciu, alebo aby ukončila obchodný vzťah a zvážila predkladanie hlásení jednotke finančnej polície… v súlade s článkom 22 vo vzťahu ku klientovi.

…

6. Členské štáty vyžadujú, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, uplatňovali postupy povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi nielen na všetkých nových klientov, ale vo vhodnej dobe aj na existujúcich klientov na základe posúdenia rizika.“

17 Článok 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí uvádza:

„Odchylne od článku 7 písm. a), b) a d), článku 8 a článku 9 ods. 1 inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, nepodliehajú požiadavkám stanoveným v týchto článkoch, ak je klientom úverová alebo finančná inštitúcia, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, alebo úverová alebo finančná inštitúcia nachádzajúca sa v tretej krajine, ktorá kladie požiadavky rovnocenné požiadavkám stanoveným v tejto smernici a ktorá podlieha dohľadu nad dodržiavaním týchto požiadaviek.“

18 Článok 11 ods. 2 smernice o praní špinavých peňazí stanovuje ďalšie okolnosti, za ktorých členské štáty môžu odchylne od článku 7 písm. a), b) a d), článku 8 a článku 9 ods. 1 povoliť, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, neuplatňovali štandardnú povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi. Podľa článku 11 ods. 3 tej istej smernice musia inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, v každom prípade zhromaždiť dostatok informácií, aby sa mohlo stanoviť, či sa na klienta vzťahuje výnimka uvedená v odsekoch 1 a 2 tohto článku.

19 Podľa článku 13 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí:

„Členské štáty vyžadujú od inštitúcií a osôb, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, aby na základe posúdenia rizika uplatňovali opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi popri opatreniach uvedených v článkoch 7, 8 a 9 ods. 6, a to v situáciách, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu predstavovať vyššie riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, a aspoň v situáciách stanovených v odsekoch 2, 3 a 4 a v ďalších situáciách predstavujúcich vysoké riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu spĺňajúcich technické kritériá ustanovené v súlade s článkom 40 ods. 1 písm. c).“

20 Článok 13 ods. 2 až 4 smernice o praní špinavých peňazí uvádza situácie, v ktorých klient nie je fyzicky prítomný na účely zistenia totožnosti, prípady cezhraničných vzťahov korešpondenčného bankovníctva s partnerskými ústavmi z tretích krajín a transakcie alebo obchodné vzťahy s politicky exponovanými osobami s bydliskom v inom členskom štáte alebo v tretej krajine. Pre takéto situácie sú taxatívne vymedzené špecifické opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi alebo príklady primeraných opatrení.

21 V súlade s článkom 20 smernice o praní špinavých peňazí musia členské štáty vyžadovať, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, venovali osobitnú pozornosť každej činnosti, ktorú považujú z dôvodu jej povahy za pravdepodobne osobitne súvisiacu s praním špinavých peňazí alebo financovaním terorizmu.

22 Článok 22 smernice o praní špinavých peňazí, ktorý spolu s článkom 23 tejto smernice upravuje ohlasovaciu povinnosť, vyžaduje, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, a prípadne aj ich riaditelia a zamestnanci plne spolupracovali okrem iného urýchleným informovaním jednotky finančnej polície na základe svojej vlastnej iniciatívy, ak vedia, majú podozrenie alebo majú opodstatnené dôvody domnievať sa, že dochádza alebo došlo k praniu špinavých peňazí alebo financovaniu terorizmu alebo k pokusu o ne.

23 Článok 28 smernice o praní špinavých peňazí zakazuje inštitúciám a osobám, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, ako aj ich riaditeľom a zamestnancom, aby poskytli dotknutému klientovi alebo inej tretej osobe informácie o skutočnosti, že v súlade s článkami 22 a 23 boli postúpené informácie, alebo že prebieha alebo môže prebiehať vyšetrovanie v súvislosti s praním špinavých peňazí alebo financovaním terorizmu.

24 Podľa článku 34 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí členské štáty musia vyžadovať, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, stanovili primerané a vhodné politiky a postupy pre povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, podávanie správ, vedenie záznamov, vnútornú kontrolu, hodnotenie rizík, riadenie rizík, dodržiavanie predpisov a výmenu informácií s cieľom zabrániť a predchádzať operáciám súvisiacim s praním špinavých peňazí alebo financovaním terorizmu.

25 Článok 37 smernice o praní špinavých peňazí spolu s článkom 36 tejto smernice vo svojom odseku 1 stanovuje, že členské štáty majú vyžadovať, aby príslušné orgány aspoň účinne monitorovali a prijali potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť dodržiavanie požiadaviek tejto smernice inštitúciami a osobami, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.

Smernica o platobných službách

26 Smernica o platobných službách stanovuje najmä pravidlá na rozlíšenie šiestich kategórií poskytovateľov platobných služieb, vrátane úverových inštitúcií v zmysle článku 4 ods. 1 písm. a) smernice 2006/48, zmenenej a doplnenej smernicou 2009/11, a platobných inštitúcií v zmysle smernice o platobných službách.

27 Podľa článku 4 uvedenej smernice nazvaného „Vymedzenie pojmov“:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

3. ‚platobnou službou‘ je akákoľvek obchodná činnosť uvedená v prílohe [, ktorá obsahuje vykonávanie platobných transakcií];

4. ‚platobná inštitúcia‘ je právnická osoba, ktorej bolo podľa článku 10 [, ktorý vyžaduje, aby podniky, ktoré majú v úmysle poskytovať platobné služby, pred začatím poskytovania platobných služieb získali povolenie na výkon činnosti platobnej inštitúcie,] udelené povolenie poskytovať a vykonávať platobné služby v celom Spoločenstve;

…

22. ‚agentom‘ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá pri poskytovaní platobných služieb koná v mene platobnej inštitúcie;

…“

28 V súlade s článkom 5 prvým odsekom písm. f) smernice o platobných službách musia byť k žiadosti o udelenie povolenia na výkon činnosti platobnej inštitúcie priložené viaceré dokumenty, vrátane „opis[u] mechanizmov vnútornej kontroly, ktoré žiadateľ zaviedol s cieľom dodržiavať povinnosti týkajúce sa prania špinavých peňazí a financovania terorizmu podľa [smernice o praní špinavých peňazí]“. Článok 10 ods. 2 smernice o platobných službách stanovuje, že povolenie sa udelí, „ak informácie a doklady priložené k žiadosti spĺňajú všetky požiadavky podľa článku 5 a ak celkové hodnotenie príslušných orgánov po preskúmaní žiadosti je kladné“. V súlade s článkom 12 ods. 1 tejto poslednej uvedenej smernice možno povolenie udelené platobnej inštitúcií odňať len vo vymedzených prípadoch, najmä, ako je uvedené v písm. c) tohto ustanovenia, ak táto inštitúcia prestala spĺňať podmienky na udelenie povolenia.

29 Podľa článku 17 ods. 1 smernice o platobných službách musí platobná inštitúcia, ktorá zamýšľa poskytovať platobné služby prostredníctvom agenta, oznámiť svojmu domovskému členskému štátu určité informácie, ktoré umožňujú zapísať tohto agenta do verejného registra platobných inštitúcií, ktorým bolo udelené povolenie, a ich agentov a pobočiek stanoveného podľa článku 13. Medzi tieto informácie patrí meno a bydlisko agenta a opis mechanizmu vnútornej kontroly, ktorý agenti uplatnia s cieľom dodržiavať povinnosti podľa smernice o praní špinavých peňazí týkajúce sa prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

30 V súlade s článkom 20 ods. 1 prvého pododseku smernice o platobných službách členské štáty majú určiť za príslušné orgány zodpovedné za udeľovanie povolení a dohľad nad obozretným podnikaním platobných inštitúcií „buď orgány verejnej moci, alebo subjekty uznané vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo orgánmi verejnej moci, ktoré na tento účel výslovne oprávňuje vnútroštátne právo, vrátane národných centrálnych bánk“. Podľa článku 20 ods. 1 druhého pododseku tieto „orgány zaručujú nezávislosť od hospodárskych subjektov a predchádzajú konfliktu záujmov. Bez toho, aby bol tým dotknutý prvý pododsek, platobné inštitúcie, úverové inštitúcie, inštitúcie elektronických peňazí ani inštitúcie poštových podnikov nesmú byť určené za príslušné orgány“.

31 Článok 21 smernice o platobných službách, nazvaný „Dohľad“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby boli kontroly vykonávané príslušnými orgánmi na účely kontroly nepretržitého dodržiavania ustanovení tejto hlavy [nazvanej ‚Poskytovatelia platobných služieb‘] primerané, zodpovedajúce a aby reagovali na riziká, ktorým sú platobné inštitúcie vystavené.

S cieľom vykonávať kontrolu dodržiavania ustanovení tejto hlavy sú príslušné orgány oprávnené prijať tieto opatrenia, a to najmä:

a) vyžadovať od platobnej inštitúcie, aby poskytla všetky informácie potrebné na kontrolu dodržiavania uvedených ustanovení;

b) vykonávať kontroly na mieste v platobnej inštitúcii, u každého agenta či v každej pobočke poskytujúcej platobné služby, za ktorých konanie nesie platobná inštitúcia zodpovednosť, alebo v každom subjekte, ktorému boli zverené činnosti;

c) vydávať odporúčania a usmernenia, a ak je to možné, i záväzné správne opatrenia a

d) pozastaviť platnosť povolenia alebo ho v prípadoch uvedených v článku 12 odňať.

2. … členské štáty ustanovia, že ich dotknuté príslušné orgány môžu proti platobným inštitúciám, resp. tým subjektom, ktoré v skutočnosti ovládajú obchodnú činnosť platobných inštitúcií, ktoré porušujú zákony, iné právne predpisy alebo správne opatrenia týkajúce sa dohľadu alebo vykonávania obchodnej činnosti v oblasti platobných služieb, prijať opatrenia alebo uložiť sankcie, ktorých cieľom je ukončiť zistené porušenia alebo odstrániť ich príčiny.

…“

32 Článok 79 uvedenej smernice, nazvaný „Ochrana údajov“, stanovuje, že „členské štáty povolia spracovanie osobných údajov platobnými systémami a poskytovateľmi platobných služieb, ak je to nevyhnutné na predchádzanie platobným podvodom, ich vyšetrovanie a odhaľovanie. Spracovanie takýchto osobných údajov sa vykonáva v súlade so smernicou [o osobných údajoch]“.

Španielske právo

33 Zákon č. 10/2010 z 28. apríla 2010 o predchádzaní praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (Ley 10/2010, de 28 de abril, de prevención del blanqueo de capitales y de la financiación del terrorismo, BOE č. 103, z 29. apríla 2010, s. 37458), ktorým bola smernica o praní špinavých peňazí prebratá do španielskeho práva, rozlišuje tri druhy opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, a to v článkoch 3 až 6 tohto zákona opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, v článkoch 6 až 9 uvedeného zákona opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a v článku 11 toho istého zákona opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

34 Opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi zahŕňajú, ako to jednotlivo stanovujú články 3 až 6 zákona č. 10/2010, formálnu identifikáciu dotknutých osôb, identifikáciu skutočných majiteľov, získavanie informácií o predmete a povahu plánovaného obchodného vzťahu a sústavné sledovanie obchodného vzťahu.

35 Článok 7 ods. 1 zákona č. 10/2010 stanovuje:

„Osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, uplatnia všetky opatrenia povinnej starostlivosti stanovené v predchádzajúcich článkoch, môžu však vymedziť rozsah uplatnenia opatrení obsiahnutých v článkoch 4, 5 a 6 z hľadiska rizika a typu klienta, obchodného vzťahu, produktu alebo transakcie, pričom tieto informácie musia byť obsiahnuté vo výslovnej politike prijímania klientov…

Osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, musia vedieť príslušným orgánom preukázať, že prijaté opatrenia majú primeraný rozsah z hľadiska prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, a to predchádzajúcou analýzou rizika, ktorá musí byť v každom prípade urobená v písomnej forme.

Osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, budú sústavne uplatňovať opatrenia povinnej starostlivosti, ak existuje podozrenie z prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu bez ohľadu na akékoľvek odchýlky, výnimky alebo prahové hodnoty, alebo ak existujú pochybnosti o pravosti alebo primeranosti predtým získaných identifikačných údajoch o klientoch.“

36 Podľa článku 7 ods. 3 zákona č. 10/2010 osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, nemôžu založiť obchodný vzťah alebo vykonať transakciu, ak nemôžu uplatniť opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi stanovené týmto zákonom. Ak je to v priebehu obchodného vzťahu nemožné, musia tento vzťah ukončiť.

37 Článok 9 zákona č. 10/2010 stanovuje:

„1. Bez toho, aby tým bolo dotknuté znenie článku 7 ods. 1 tretieho pododseku, osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, sú oprávnené neuplatniť opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti stanovené v článku 3 ods. 2 a článkoch 4, 5 a 6, ak ide o týchto klientov:

…

b) finančné inštitúcie so sídlom v Európskej únii alebo v rovnocenných tretích krajinách, ktoré podliehajú dohľadu nad dodržiavaním opatrení povinnej starostlivosti.

…

Ministerstvo hospodárstva a financií môže nariadením v prípade niektorých klientov uložiť výnimku z uplatnenia opatrení zjednodušenej povinnej starostlivosti.

2. Uplatnenie opatrení zjednodušenej povinnej starostlivosti voči ostatným klientom, pri ktorých existuje menšie riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, možno povoliť zákonom.

3. Osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, musia v každom prípade získať informácie dostatočné na to, aby sa preukázalo, či na klienta možno uplatniť niektorú z výnimiek stanovených týmto článkom.“

38 Článok 11 zákona č. 10/2010 uvádza:

„Osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, uplatnia okrem opatrení štandardnej povinnej starostlivosti, opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti v prípadoch stanovených v tomto oddiele a v ostatných prípadoch stanovených právnou úpravou z dôvodu existencie vysokého rizika prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktoré predstavujú.

Osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, tiež uplatnia z hľadiska svojho posúdenia rizika opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti v situáciách, ktoré svojou povahou môžu predstavovať vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Činnosti súkromnej banky, služby spočívajúce v prevode finančných prostriedkov a transakcie týkajúce sa výmeny zahraničnej meny sa v každom prípade považujú za situácie, ktoré predstavujú takéto riziko.

Opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti požadované v odvetviach alebo oblastiach činnosti, ktoré predstavujú vysoké riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, možno spresniť zákonom.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky.

39 Safe je spoločnosť, ktorá vykonáva prevody finančných prostriedkov klientov do iných členských štátov, než je štát, v ktorom má sídlo, alebo do tretích štátov prostredníctvom svojich účtov vedených v úverových inštitúciách.

40 Banky po tom, čo zistili nezrovnalosti týkajúce sa agentov, ktorí prevádzali finančné prostriedky prostredníctvom účtov spoločnosti Safe, ktoré viedla u týchto bánk, požiadali Safe o poskytnutie informácií podľa zákona č. 10/2010. Keďže Safe odmietla poskytnúť tieto informácie, banky zrušili jej účty, ktoré u nich viedla.

41 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že BBVA 11. mája 2011 oznámila tieto nezrovnalosti výkonnému orgánu Komisie Banky Španielska pre predchádzanie praniu špinavých peňazí a menovým trestným činom (Servicio Ejecutivo de la Comisión de Prevención del Blanqueo de Capitales e Infracciones Monetarias del Banco de España, ďalej len „Sepblac“) a vyhlásila, že podozrieva spoločnosť Safe z prania špinavých peňazí. Dňa 22. júla 2011 BBVA upovedomila spoločnosť Safe o neodvolateľnom zrušení jej účtu.

42 Safe napadla rozhodnutie BBVA o zrušení jej účtu, ako aj podobné rozhodnutia ďalších dvoch bánk na Juzgado de lo Mercantil nº 5 de Barcelona (Obchodný súd č. 5 v Barcelone) s odôvodnením, že zrušenie bolo konaním spočívajúcim v nekalej súťaži, ktoré jej zabránilo v riadnom výkone činnosti pri prevode finančných prostriedkov do iných členských štátov, než je štát, v ktorom má sídlo. Safe pritom

uviedla, že na to, aby mohla uskutočňovať takéto prevody finančných prostriedkov, legálne potrebovala viesť účet v bankovej inštitúcii, ktorý si v bankách aj zaviedla, a že na trhu bola s týmito bankami v konkurenčnom postavení. Tiež uviedla, že banky ju s odvolaním sa na ustanovenia zákona č. 10/2010 požiadali, aby im poskytla údaje týkajúce sa jej klientov, ako aj pôvodu a určenia finančných prostriedkov, čo banky popierajú, a že poskytnutie týchto údajov bankám je v rozpore s vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti ochrany údajov.

43 Banky odpovedali, že nimi prijaté opatrenia sú v súlade so zákonom č. 10/2010, sú odôvodnené najmä vzhľadom na riziká súvisiace s prevodom finančných prostriedkov inštitúciou do iných členských štátov, než je štát, v ktorom má sídlo, a nie sú v rozpore s právom hospodárskej súťaže.

44 Juzgado de lo Mercantil nº 5 de Barcelona (Obchodný súd č. 5 v Barcelone) 25. septembra 2012 zamietol žalobu spoločnosti Safe. Rozhodol, že banky boli oprávnené požiadať spoločnosť Safe, aby prijala opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a poskytla údaje o svojich klientoch, a to za predpokladu, že pri spoločnosti Safe zistili, že koná v rozpore so zákonom č. 10/2010.

45 Uvedený súd v každom konkrétnom prípade skúmal, či konanie bánk bolo odôvodnené. Tiež rozhodol, že ani jedna banka neporušila nijaký konkrétny zákaz protisúťažného konania, no Sabadell a Liberbank sa na rozdiel od BBVA dopustili nekalého konania, lebo neodôvodnili prijaté opatrenia. Rozhodol však, že konanie BBVA bolo odôvodnené, lebo sa opieralo o kontroly, ktoré ukázali, že 22 % prevodov uskutočnených prostredníctvom účtu spoločnosti Safe v období od 1. septembra do 30. novembra 2010 nevykonali agenti schválení spoločnosťou Safe a zaregistrovaní v Banke Španielska. Okrem toho počas tohto obdobia vykonalo prevody 1 291 osôb, čo bolo oveľa viac ako počet agentov spoločnosti Safe. Znalecký posudok navyše upozornil na riziká prevodov, ktoré neboli uskutočnené agentmi, ktorých totožnosť je známa.

46 Safe, Sabadell a Liberbank podali proti tomuto rozsudku odvolanie na Audiencia Provincial de Barcelona (Provinčný súd v Barcelone), ktorý prejednáva tieto tri odvolania v spoločnom konaní.

47 Vnútroštátny súd uvádza, že na všetky dotknuté subjekty sa vzťahuje zákon č. 10/2010, lebo spadajú do kategórií vymenovaných v článku 2 tohto zákona, medzi ktoré patria úverové inštitúcie a platobné inštitúcie. Navyše všetci účastníci konania majú na trhu konkurenčné postavenie a vykonávajú rovnakú činnosť spočívajúcu v prevode finančných prostriedkov do iných členských štátov, než je štát, v ktorom majú sídlo. Platobné inštitúcie, akou je Safe, musia vykonávať túto činnosť prostredníctvom účtov vedených v úverových inštitúciách, akými sú banky.

48 Safe pred vnútroštátnym súdom po prvé tvrdí, že BBVA nemusela prijať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak ide o finančné inštitúcie, lebo orgány verejnej moci nad nimi priamo vykonávajú dohľad, v prejednávanej veci je to Banka Španielska. Po druhé tvrdí, že v Španielsku môže mať prístup k údajom o klientoch platobných inštitúcií len Sepblac. Po tretie, aj keby BBVA bola povinná prijať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, pred prijatím takých opatrení mala podrobne a vyčerpávajúcim spôsobom preskúmať konanie spoločnosti Safe, aby konala v súlade s príslušnou právnou úpravou. V prejednávanom prípade si BBVA len vyžiadala znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný na základe jej vlastných údajov. Po štvrté zákon č. 10/2010 sa nevzťahuje na osoby, akými sú agenti, ktoré poskytujú asistenciu finančným inštitúciám pri prevodoch finančných prostriedkov.

49 Sabadell pred vnútroštátnym súdom poukazuje na skutočnosť, že Juzgado de lo Mercantil nº 5 de Barcelona (Obchodný súd č. 5 v Barcelone) vo svojom rozsudku pripustil, že v zásade mohla prijať opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ale usúdil, že to nemohla urobiť v tomto prípade. Samotná Liberbank tvrdí, že zrušenie účtu spoločnosti Safe bolo odôvodnené, lebo táto spoločnosť neposkytla požadované informácie.

50 Vnútroštátny súd sa domnieva, že v súvislosti s výkladom článku 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí vznikajú tri dôležité otázky.

51 Po prvé vzniká otázka, či vzhľadom na článok 5 tejto smernice, ktorý oprávňuje členské štáty prijať alebo ponechať v platnosti prísnejšie ustanovenia v oblasti, ktoré upravuje uvedená smernica, aby sa predišlo praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, môže vnútroštátny zákonodarca prebrať výnimku alebo odchýlku stanovenú v článku 11 ods. 1 tej istej smernice v odlišnom znení, než je jeho striktný obsah. Článok 9 ods. 1 písm. b) zákona č. 10/2010 stanovuje, že osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, „sú oprávnené neuplatniť určité opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti“ voči klientom, ak ide o finančné inštitúcie so sídlom v Únii alebo v rovnocenných tretích krajinách, ktoré podliehajú dohľadu nad dodržiavaním opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

52 Po druhé výklad článku 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí, v spojení s článkom 7 tejto smernice, vyvoláva otázku, či normotvorca Únie mal v úmysle stanoviť skutočnú nepodmienenú výnimku z povinnosti, ktorá sa vzťahuje na úverové inštitúcie, prijať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu k svojim klientom, pokiaľ ide o platobné inštitúcie, na ktoré sa tiež vťahuje táto smernica, z dôvodu ich postavenia finančnej inštitúcie, ktoré takisto podliehajú osobitnému systému dohľadu.

53 Po tretie vzniká otázka, či výnimka stanovená v uvedenom ustanovení sa vzťahuje výlučne na opatrenia povinnej starostlivosti alebo aj na opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti.

54 Ďalšie otázky sú položené subsidiárne v prípade, že by sa článok 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí musel vykladať v tom zmysle, že finančné inštitúcie sú oprávnené prijať opatrenia povinnej starostlivosti alebo opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti, alebo sú dokonca povinné tak urobiť, či už na základe právnej úpravy Únie, alebo vnútroštátnej právnej úpravy.

55 Tieto ďalšie otázky sa týkajú prepojenia článku 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí s článkom 21 smernice o platobných službách a vymedzenia obmedzení v súvislosti s opatreniami povinnej starostlivosti a opatreniami zvýšenej povinnej starostlivosti, ktoré by bankové inštitúcie mohli prípadne uplatniť voči platobným inštitúciám. Tieto otázky sa týkajú aj toho, či je poskytovanie údajov platobnými inštitúciami týkajúcich sa ich klientov úverovým inštitúciám v súlade s právom Únie, najmä so smernicou o osobných údajoch.

56 Za týchto podmienok Audiencia Provincial de Barcelona (Provinčný súd v Barcelone) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Pokiaľ ide o výklad článku 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí:

a) V spojení s článkom 7 tejto smernice chcel normotvorca Spoločenstva stanoviť skutočnú výnimku z právomoci úverových inštitúcií prijať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu k svojim klientom, ak sú ich klientmi platobné inštitúcie, ktoré podliehajú osobitnému systému dohľadu, alebo ide len o oprávnenie stanoviť výnimku?

b) V spojení s článkom 5 uvedenej smernice môže vnútroštátny zákonodarca prebrať výnimku obsiahnutú v uvedenom ustanovení v znení odlišnom od jeho samotného obsahu?

c) Uplatňuje sa výnimka stanovená v článku 11 ods. 1 na opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti v tom istom znení ako na opatrenia povinnej starostlivosti?

2. Subsidiárne v prípade, že z odpovede na prvú otázku písm. a) až c) vyplynie, že úverové inštitúcie môžu prijať opatrenia povinnej starostlivosti a zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu k platobným inštitúciám:

   a) V akom rozsahu môžu úverové inštitúcie dohliadať na činnosť platobnej inštitúcie? Možno úverové inštitúcie na základe smernice o praní špinavých peňazí považovať za oprávnené vykonávať dohľad nad postupmi a opatreniami povinnej starostlivosti uplatnenými platobnými inštitúciami, alebo majú takúto právomoc výlučne verejnoprávne inštitúcie uvedené v smernici o platobných službách, v prejednávanej veci ide o Banku Španielska?

   b) Vyžaduje uplatnenie tejto právomoci prijať opatrenia zo strany úverových inštitúcií nejaké osobitné odôvodnenie súvisiace s úkonmi platobnej inštitúcie, alebo túto právomoc možno uplatniť všeobecne len z dôvodu, že platobná inštitúcia vykonáva rizikovú činnosť, akou je prevod peňažných prostriedkov do zahraničia?

   c) V prípade, že sa rozhodne, že na to, aby úverové inštitúcie mohli prijať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu k platobným inštitúciám, sa vyžaduje konkrétne odôvodnenie:

      i) Ktoré relevantné úkony musí banková inštitúcia zohľadniť na účely prijatia opatrení povinnej starostlivosti?

      ii) Možno úverovú inštitúciu považovať za oprávnenú na to, aby na tieto účely posudzovala opatrenia povinnej starostlivosti, ktoré pri svojej činnosti uplatňuje platobná inštitúcia?

      iii) Je uplatnenie tejto právomoci podmienené tým, že banková inštitúcia má odhaliť v činnosti platobnej inštitúcie akékoľvek konanie, ktoré vyvoláva podozrenie o jej spolupráci na činnostiach súvisiacich s praním špinavých peňazí alebo financovania terorizmu?

3. Navyše v prípade, že sa rozhodne, že úverové inštitúcie sú oprávnené prijať opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu k platobným inštitúciám:

   a) Je prípustné, ak jedno z týchto opatrení spočíva v požiadavke, aby platobné inštitúcie poskytli údaje o totožnosti všetkých svojich klientov, od ktorých pochádzajú finančné prostriedky, ktoré sú predmetom prevodu, ako aj údaje o totožnosti príjemcov týchto finančných prostriedkov?

   b) Je v súlade so smernicou o osobných údajoch, ak platobné inštitúcie musia poskytnúť údaje o svojich klientoch úverovým inštitúciám, s ktorými sú nútené spolupracovať a s ktorými zároveň súťažia na trhu?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

57 Na úvod treba uviesť, že zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že BBVA po tom, čo zistila nezrovnalosti v informáciách o agentoch, ktorí prevádzali finančné prostriedky prostredníctvom účtu spoločnosti Safe, ktorý viedla v BBVA, nadobudla podozrenie z prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu. BBVA požiadala spoločnosť Safe o poskytnutie informácií podľa zákona č. 10/2010, a keďže Safe odmietla poskytnúť tieto informácie, zrušila jej účet. Zatiaľ čo článok 9 tohto zákona oprávňuje uplatniť opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak ide o finančné inštitúcie, pri ktorých dodržiavanie opatrení povinnej starostlivosti podlieha dohľadu,

opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi musia byť v súlade s článkom 11 tohto istého zákona prijaté v situáciách, ktoré na základe posúdenia hroziaceho rizika môžu predstavovať vysoké riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Medzi situácie, ktoré svojou povahou predstavujú také riziko, patria predovšetkým služby spočívajúce v prevode finančných prostriedkov.

58 Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či sa články 5, 7 a článok 11 ods. 1 a článok 13 smernice o praní špinavých peňazí majú vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na jednej strane dovoľuje uplatniť opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak ide o finančné inštitúcie, pri ktorých dodržiavanie opatrení povinnej starostlivosti podlieha dohľadu, a na druhej strane inštitúciám a osobám, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, ukladá povinnosť uplatniť na základe ich posúdenia rizika opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v situáciách, ktoré svojou povahou môžu predstavovať vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ako je to v prípade prevodu finančných prostriedkov.

59 Smernica o praní špinavých peňazí vo svojej kapitole II, nazvanej „Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi“, v oddieloch 1 až 3 stanovuje tri druhy opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, a to opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti, opatrenia zjednodušenej starostlivosti a opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti.

60 V oddiele 1 tejto kapitoly, nazvanom „Všeobecné ustanovenia“, článok 7 písm. a) až d) smernice o praní špinavých peňazí uvádza situácie, v ktorých inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, majú povinnosť uplatniť opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, pretože predstavujú riziká prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorým možno predísť uplatnením opatrení stanovených v článkoch 8 a 9 uvedenej smernice. Takéto situácie vznikajú pri zakladaní obchodného vzťahu, pri vykonávaní príležitostných transakcií rovnajúcich sa čiastke 15 000 eur alebo viac, ak existuje podozrenie z prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a ak existujú pochybnosti o pravosti alebo primeranosti predtým získaných údajov o totožnosti klientov.

61 V situáciách vymedzených v uvedenom článku 7 inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, musia uplatniť opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré v súlade s článkom 8 ods. 1 uvedenej smernice zahŕňajú identifikáciu klienta a overenie jeho totožnosti, prípadne identifikáciu konečného vlastníka, získanie informácií o účele a plánovanom charaktere obchodného vzťahu a vykonávanie priebežného monitorovania obchodného vzťahu vrátane preskúmania transakcií vykonaných v priebehu trvania tohto vzťahu. Ako vyplýva z odseku 2 tohto článku, rozsah týchto povinností vyplývajúcich z povinnej starostlivosti možno stanoviť na základe posúdenia daného rizika v závislosti od typu klienta, obchodného vzťahu, produktu alebo transakcie.

62 V súlade s článkom 9 ods. 6 smernice o praní špinavých peňazí členské štáty musia vyžadovať, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, uplatňovali postupy povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi nielen na všetkých nových klientov, ale príležitostne aj na existujúcich klientov na základe posúdenia rizika. Podľa článku 9 ods. 1 uvedenej smernice členské štáty pritom musia vyžadovať, aby sa totožnosť klienta a konečného vlastníka overila pred založením obchodného vzťahu alebo vykonaním transakcie.

63 V dôsledku toho v článkoch 7 až 9 smernice o praní špinavých peňazí normotvorca Únie označil situácie, pri ktorých sa domnieval, že vnútroštátna právna úprava musí stanoviť opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti, aby sa predchádzalo vzniku rizika prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.

64 V ostatných situáciách, ktoré závisia najmä od typu klienta, obchodného vzťahu, produktu alebo transakcie, riziko môže byť väčšie alebo menšie, ako vyplýva aj z odôvodnení 10, 22 a 24 smernice o praní špinavých peňazí. Články 11 a 13 tejto smernice sa týkajú týchto situácií a ukladajú členským štátom povinnosť dohliadať na to, aby sa vo vzťahu ku klientovi uplatňovali rôzne úrovne povinnej starostlivosti.

65 Za určitých podmienok uvedených v článku 11 smernice o praní špinavých peňazí nie je nutné uplatniť opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi stanovené v článku 8 a článku 9 ods. 1 tejto smernice v situáciách, v ktorých by sa v zásade mali v súlade s článkom 7 písm. a) b) a d) uvedenej smernice uplatniť. Uvedené podmienky sa týkajú situácií, v ktorých normotvorca Únie rozhodol, že riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu je menšie, a to najmä z dôvodu totožnosti klienta alebo hodnoty a obsahu transakcie alebo produktu.

66 Je to tak najmä podľa článku 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí, ak je klientom inštitúcie alebo osoby, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, úverová alebo finančná inštitúcia, na ktorú sa vzťahuje uvedená smernica.

67 Treba však uviesť, že článok 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí nepredstavuje odchýlku od článku 7 písm. c) tejto smernice.

68 Podľa tohto ustanovenia, v spojení s článkom 11 ods. 1 uvedenej smernice, opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi sa musia vždy uplatniť, ak existuje podozrenie z prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, pričom však tento pojem táto istá smernica nedefinuje. Ak teda vznikne také podozrenie, členský štát nemá možnosť povoliť alebo vyžadovať uplatnenie opatrení zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

69 Okrem toho je potrebné uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Safe, výnimka stanovená v článku 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá daným inštitúciám a osobám povinnosť uplatniť opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti podľa článku 13 tejto smernice.

70 Článok 11 ods. 1 uvedenej smernice totiž len ukladá výnimku z opatrení štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi stanovených v oddiele 1 jej kapitoly II. Keďže toto ustanovenie neobsahuje nijaký odkaz na článok 13 smernice o praní špinavých peňazí nachádzajúci sa v oddiele 3 tejto kapitoly, nemá, ako uviedla generálna advokátka v bode 94 svojich návrhov, nijaký vplyv na opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré sa vyžadujú v prípade, že existuje vysoké riziko. Navyše inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, môžu len vo vhodných prípadoch uplatniť opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti „s rizikovo orientovaným prístupom“, ako to uvádza odôvodnenie 22 uvedenej smernice. Z odôvodnenia 24 tejto istej smernice pritom vyplýva, že aj napriek tomu, že by mala byť zistená totožnosť a podnikateľský profil všetkých klientov, existujú prípady, keď sa vyžadujú obzvlášť prísne postupy identifikácie a overovania klientov z dôvodu existencie vyššieho rizika prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.

71 Ak existuje vysoké riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ako je stanovené v článku 13 smernice o praní špinavých peňazí, skutočnosť, že samotným klientom je inštitúcia alebo osoba, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, preto nebráni tomu, aby členský štát mohol požadovať uplatnenie opatrení zvýšenej povinnej starostlivosti voči tomuto klientovi v zmysle článku 13 uvedenej smernice.

72 Článok 13 smernice o praní špinavých peňazí ukladá členským štátom povinnosť, aby stanovili, že inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, na základe posúdenia rizika okrem opatrení uvedených v článkoch 7, 8 a článku 9 ods. 6 uvedenej smernice uplatňovali opatrenia zvýšenej

povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi najmä v situáciách, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu predstavovať vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, a aspoň v situáciách stanovených v odsekoch 2, 3 a 4 tohto článku.

73 Z termínu „aspoň“ vyplýva, že hoci článok 13 smernice o praní špinavých peňazí vymedzuje niektoré situácie, v ktorých musia členské štáty stanoviť uplatnenie opatrení zvýšenej povinnej starostlivosti, toto vymedzenie nie je vyčerpávajúce. Členské štáty pri prebratí tejto smernice disponujú značnou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o vhodný spôsob uplatnenia povinnosti stanoviť opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti a vymedziť situácie, v ktorých existuje takéto vyššie riziko, ako opatrenia povinnej starostlivosti.

74 Ako uviedla generálna advokátka v bode 95 svojich návrhov, hoci sa prevod peňažných prostriedkov určitou inštitúciou do iných štátov, než je štát, v ktorom má sídlo, v článku 13 ods. 2 až 4 smernice o praní špinavých peňazí neuvádza, tento článok nebráni členským štátom v tom, aby vo svojich vnútroštátnych predpisoch v súlade s rizikovo orientovaným prístupom určili iné situácie, ktoré vzhľadom na svoju povahu predstavujú vyššie riziko, a ktoré teda odôvodňujú, či dokonca vyžadujú popri opatreniach štandardnej povinnej starostlivosti uplatnenie opatrení zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

75 Napriek výnimke stanovenej v článku 11 ods. 1 tejto smernice o praní špinavých peňazí články 7 a 13 tejto smernice ukladajú členským štátom povinnosť dbať o to, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, uplatňovali v situáciách týkajúcich sa ich klientov, ktorí sami sú inštitúcie alebo osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi podľa článku 7 písm. c) tejto smernice a opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi podľa článku 13 uvedenej smernice v situáciách, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu predstavovať vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

76 Napokon pokiaľ ide o článok 9 zákona č. 10/2010, ktorý dovoľuje uplatnenie opatrení štandardnej povinnej starostlivosti voči finančným inštitúciám, hoci neexistuje podozrenie alebo vysoké riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu v zmysle článku 7 písm. c) a článku 13 smernice o praní špinavých peňazí, treba pripomenúť, že smernica o praní špinavých peňazí len v malej miere harmonizuje právnu úpravu a že aj keď členské štáty správne prebrali články 7, 11 a 13 tejto smernice do svojho vnútroštátneho práva, článok 5 uvedenej smernice im umožňuje prijať alebo ponechať v účinnosti prísnejšie ustanovenia, ak cieľom týchto ustanovení je posilnenie boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (pozri v tomto zmysle rozsudok Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, bod 61).

77 Je potrebné tiež uviesť, že „prísnejšie ustanovenia“ stanovené v článku 5 smernice o praní špinavých peňazí sa môžu týkať situácií, v prípade ktorých táto smernica stanovuje určitý druh povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ako aj iných situácií, o ktorých sa členské štáty domnievajú, že predstavujú riziko.

78 Článok 5 smernice o praní špinavých peňazí sa nachádza v kapitole I tejto smernice, nazvanej „Predmet, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov“, a uplatňuje sa na všetky ustanovenia v oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, aby sa predišlo praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Z toho vyplýva, že rozsah tohto článku sa neobmedzuje na ustanovenia kapitoly II uvedenej smernice, nazvanej „Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi“. Členský štát preto môže stanoviť, že úverová inštitúcia má uplatňovať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi voči platobnej inštitúcii aj vtedy, ak sú splnené podmienky podľa článku 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí, a teda aj vtedy, ak neexistuje nijaké podozrenie v zmysle článku 7 písm. c) tejto smernice, a v ďalších situáciách, než o aké ide v článkoch 7 a 13 uvedenej smernice.

79 Stanovením, že členské štáty môžu prijať alebo ponechať v účinnosti prísnejšie ustanovenia v oblasti, na ktorú sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, aby sa predišlo praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, článok 5 tejto smernice nepriznáva členským štátom možnosť alebo im neukladá povinnosť prijať právnu úpravu podľa práva Únie, len na rozdiel od ustanovení stanovených v kapitole II uvedenej smernice pripúšťa právomoc členských štátov stanoviť podľa vnútroštátneho práva takéto prísnejšie ustanovenia nad rámec systému stanoveného touto istou smernicou (pozri analogicky rozsudok Julián Hernández a i., C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 44).

80 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať nasledovne:

— Články 5, 7 a článok 11 ods. 1 a článok 13 smernice o praní špinavých peňazí sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na jednej strane dovoľuje uplatniť opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak ide o finančné inštitúcie, pri ktorých dodržiavanie opatrení povinnej starostlivosti podlieha dohľadu, ak existuje podozrenie z prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu v zmysle článku 7 písm. c) tejto smernice, a na druhej strane inštitúciám a osobám, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, ukladá povinnosť uplatniť na základe ich posúdenia rizika opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v situáciách, ktoré svojou povahou môžu predstavovať vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu v zmysle článku 13 ods. 1 tej istej smernice, ako je to v prípade prevodu finančných prostriedkov.

— Okrem toho aj v prípade neexistencie takéhoto podozrenia alebo takéhoto rizika umožňuje článok 5 smernice o praní špinavých peňazí členským štátom prijať alebo ponechať v platnosti prísnejšie ustanovenia, ak cieľom týchto ustanovení je posilnenie boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

O druhej otázke písm. a) a c) bode ii)

81 Vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou písm. a) v podstate pýta, ako sa má vykladať smernica o praní špinavých peňazí, pokiaľ ide o obmedzenie právomocí, ktorými disponujú úverové inštitúcie na základe tejto smernice a ktoré uplatňujú vo vzťahu k platobným inštitúciám, ktoré sú ich klientmi a na ktoré sa navyše vzťahuje uvedená smernica a smernica o platobných službách. Svojou druhou otázkou písm. c) bodom ii) sa v podstate pýta, či sa má smernica o praní špinavých peňazí vykladať v tom zmysle, že úverová inštitúcia môže posudzovať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi uplatňované platobnou inštitúciou.

82 Treba uviesť, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že tieto otázky sa týkajú výkladu smernice o praní špinavých peňazí v spojení so smernicou o platobných službách, najmä článku 21 tejto poslednej uvedenej smernice, ktorá definuje právomoci priznané vnútroštátnym orgánom na účely kontroly platobných inštitúcií. Vnútroštátny súd si kladie otázku v súvislosti s rozsahom právomoci, ktorú možno priznať úverovým inštitúciám v oblasti kontroly transakcií vykonávaných platobnými inštitúciami. Domnieva sa, že smernica o platobných službách priznáva túto právomoc len príslušným vnútroštátnym orgánom, v prejednávanej veci ide o Sepblac, no pýta sa, či smernica o praní špinavých peňazí nepriamo nepriznáva bankovým inštitúciám určitú kontrolnú právomoc nad platobnými inštitúciami tým, že im umožňuje prijať opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti.

83 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že smernica o praní špinavých peňazí sa týka povinností vyplývajúcich z povinnej starostlivosti, ktoré prislúchajú inštitúciám a osobám, na ktoré sa vzťahuje táto smernica. Článok 8 ods. 1 uvedenej smernice definuje prvky obchodného vzťahu, v súvislosti s ktorými musia byť inštitúciám a osobám, na ktoré sa vzťahuje táto istá smernica, poskytnuté informácie.

84 Podľa článku 9 ods. 5 prvého pododseku smernice o praní špinavých peňazí členské štáty uložia každej dotknutej inštitúcii alebo osobe, ktorá nie je schopná dodržať článok 8 ods. 1 písm. a) až c) tejto smernice, zákaz vykonať transakciu cez bankový účet, založiť obchodný vzťah alebo vykonať transakciu, alebo jej nariadia ukončiť obchodný vzťah. Prijatie opatrenia, akým je ukončenie obchodného vzťahu stanoveného v článku 9 ods. 5 prvom pododseku smernice o praní špinavých peňazí, je teda dôsledkom toho, že inštitúcia alebo osoba, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, nie je schopná plniť povinnosti vyplývajúce z povinnej starostlivosti podľa článku 8 ods. 1 písm. a) až c) uvedenej smernice tak, ako ich prebrali členské štáty.

85 Uplatnenie článku 9 ods. 5 smernice o praní špinavých peňazí nezávisí od toho, prečo inštitúcia alebo osoba, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, nemôže plniť povinnosti vyplývajúce z povinnej starostlivosti stanovené v článku 8 ods. 1 písm. a) až c) uvedenej smernice. Skutočnosť, že klienti inštitúcie alebo osoby, na ktorú sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, nespolupracujú v poskytovaní informácií, ktoré im umožňujú dodržať vnútroštátne predpisy, ktorými sa uplatňuje článok 8 tejto smernice, teda nie je nevyhnutná na to, aby nastali dôsledky uvedené v článku 9 ods. 5 uvedenej smernice.

86 Nič to však nemení na skutočnosti, že v súlade s článkom 8 ods. 2 smernice o praní špinavých peňazí inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, musia príslušným orgánom uvedeným v článku 37 uvedenej smernice vedieť preukázať, že rozsah opatrení prijatých v rámci ich povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktorých rozsah možno upraviť na základe posúdenia daného rizika v závislosti od typu klienta, obchodného vzťahu, produktu alebo transakcie, je vzhľadom na riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu nevyhnutný.

87 V tejto súvislosti takéto opatrenia musia predstavovať konkrétnu súvislosť s rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu a musia byť k tomuto riziku primerané. Z toho vyplýva, že opatrenie, akým je ukončenie obchodného vzťahu stanovené v článku 9 ods. 5 prvom pododseku smernice o praní špinavých peňazí, nemožno vzhľadom na článok 8 ods. 2 uvedenej smernice prijať, ak neexistujú dostatočné informácie súvisiace s rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

88 Okrem toho článok 37 smernice o praní špinavých peňazí ukladá príslušným vnútroštátnym orgánom povinnosť účinne monitorovať dodržiavanie povinností, ktoré uvedená smernica stanovuje, inštitúciami a osobami, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, medzi ktoré patria úverové inštitúcie a platobné inštitúcie uplatňujúce opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu k ich jednotlivým klientom, a prijímať potrebné opatrenia na tieto účely.

89 Z toho vyplýva, že povinnosti vyplývajúce z povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a ohlasovacia povinnosť, ktoré prislúchajú úverovým inštitúciám na jednej strane a opatrenia spočívajúce v dohľade a monitorovaní, ktoré majú prijímať príslušné vnútroštátne orgány, na druhej strane, tvoria ako celok preventívne a odstrašujúce opatrenia na účely účinného boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj na účely zachovania odolnosti a celistvosti finančného systému.

90 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Safe, neznamená to však, že keď inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, postupujú na základe vnútroštátnych predpisov, ktorými sa vykonávajú články 8 a 9 tejto smernice, berú na seba úlohu dohľadu, ktorá je vyhradená príslušným orgánom.

91 Tiež to neznamená, že inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, by mohli mať vplyv na úlohy v oblasti dohľadu nad platobnými inštitúciami, ktoré v súlade s článkom 21 smernice o platobných službách vykonávajú príslušné orgány, s cieľom overovať dodržiavanie ustanovení hlavy II, nazvanej „Poskytovatelia platobných služieb“ tejto smernice a nahradiť uvedené kontrolné orgány.

92 Hoci inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, musia uplatňovať opatrenia povinnej starostlivosti stanovené v článku 8, v spojení s článkom 11 a prípadne s článkom 13 tejto istej smernice, a môžu v tomto prípade prihliadať na opatrenia povinnej starostlivosti, ktoré ich klienti uplatňujú v rámci svojich postupov, nič to nemení na skutočnosti, že opatrenia povinnej starostlivosti a spočívajúce v dohľade sú v článkoch 17 a 21 smernice o platobných službách a v článkoch 36 a 37 smernice o praní špinavých peňazí vyhradené príslušným orgánom.

93 Na druhú otázku písm. a) a c) bodu ii) možno preto odpovedať, že smernica o praní špinavých peňazí sa má vykladať v tom zmysle, že inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, nemôžu mať vplyv na úlohy v oblasti dohľadu nad platobnými inštitúciami, ktoré v súlade s článkom 21 smernice o platobných službách vykonávajú príslušné orgány a nemôžu tieto orgány nahradiť. Smernica o praní špinavých peňazí sa má vykladať v tom zmysle, že hoci finančná inštitúcia môže v rámci výkonu dohľadu, ktorý jej prislúcha vo vzťahu ku klientovi, prihliadať na opatrenia povinnej starostlivosti, ktoré uplatňuje platobná inštitúcia vo vzťahu k svojim klientom, všetky opatrenia povinnej starostlivosti, ktoré prijme, musia byť prispôsobené riziku prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

O druhej otázke písm. b) a c) bodoch i) a iii)

94 Svojou druhou otázkou písm. a) a c) bodmi i) a iii) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v prípade, že článok 11 ods. 1 smernice o praní špinavých peňazí nebráni tomu, aby členský štát mohol povoliť úverovej inštitúcii uplatniť iné opatrenia povinnej starostlivosti, než sú opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu k platobnej inštitúcii, ktorá je jej klientom, sa majú články 5 a 13 uvedenej smernice vykladať v tom zmysle, že keď členský štát využíva buď svoju mieru voľnej úvahy, ktorú mu ponecháva tento článok 13, alebo právomoc stanovenú v tomto článku 5, uplatnenie opatrení zvýšenej povinnej starostlivosti úverovou inštitúciou vo vzťahu k platobnej inštitúcii, ktorá je jej klientom, možno zakladať na všeobecnom druhu činnosti vykonávanej touto platobnou inštitúciou, v prejednávanej veci ide o prevod finančných prostriedkov, alebo je potrebné odhaliť v transakciách uvedenej inštitúcie osobitné konanie, ktoré vyvoláva podozrenie zo spolupráce na činnostiach súvisiacich s praním špinavých peňazí alebo financovaním terorizmu.

95 Táto otázka vyplýva zo sporu týkajúceho sa inštitúcií, na ktoré sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, ktoré založili svoje opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu k svojmu klientovi – platobnej inštitúcii, na vnútroštátnych predpisoch uplatniteľných na situácie, ktoré podľa názoru zákonodarcu predstavujú vysoké riziko, v prejednávanej veci ide o poskytovanie služieb spočívajúcich v prevode finančných prostriedkov, a ktoré článok 13 tejto smernice neuvádza. Uvedená otázka sa týka situácií, v ktorých členských štát uplatnil buď mieru voľnej úvahy, ktorú mu ponecháva tento článok, pokiaľ ide o uplatnenia opatrení zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu k platobnej inštitúcii, alebo právomoc stanovenú v článku 5 uvedenej smernice, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave dovolil úverovým inštitúciám uplatniť alebo neuplatniť opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu k svojim klientom, ktorými sú platobné inštitúcie a prijať voči ním opatrenia povinnej starostlivosti, ktoré považujú za najvhodnejšie.

96 Na základe toho treba v tejto súvislosti uviesť, že členský štát musí vykonávať svoju právomoc v súlade s právom Únie, najmä so základnými slobodami zaručenými Zmluvami (pozri analogicky rozsudok Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, bod 49).

97 Aby sa zistilo, či je právo Únie dodržané, treba preskúmať, či článok 56 ZFEÚ nebráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje uplatnenie iných opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, než sú opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti, voči platobnej inštitúcii, akou je Safe, ktorá uskutočňuje prevod finančných prostriedkov do iných členských štátov, než je štát, v ktorom má sídlo, a to prostredníctvom účtov, ktoré vedie v úverových inštitúciách.

98 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že článok 56 ZFEÚ vyžaduje nielen vylúčenie akejkoľvek diskriminácie voči poskytovateľovi služieb na základe jeho štátnej príslušnosti alebo okolnosti, že je usadený v inom členskom štáte než v tom, v ktorom sa má služba poskytnúť, ale aj odstránenie všetkých obmedzení, i keď sa uplatňujú bez rozdielu na vnútroštátnych poskytovateľov a poskytovateľov z iných členských štátov, pokiaľ môžu zabraňovať činnosti poskytovateľa so sídlom v inom členskom štáte, kde legálne poskytuje obdobné služby, sťažovať ju alebo ju robiť menej atraktívnou (rozsudok Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, bod 58 a citovaná judikatúra). Okrem toho článok 56 ZFEÚ bráni uplatneniu akejkoľvek vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá robí poskytovanie služieb v zmysle článku 57 ZFEÚ medzi členskými štátmi zložitejším, než je poskytovanie služieb len v rámci jedného členského štátu (rozsudky Cipolla a i., C-94/04 a C-202/04, EU:C:2006:758, bod 57, ako aj Komisia/Belgicko, C-296/12, EU:C:2014:24, bod 29).

99 Vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje uplatnenie iných opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, než sú opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti, voči platobnej inštitúcii, predstavuje popri povinnostiach vyplývajúcich z povinnej starostlivosti, ktoré táto platobná inštitúcia musí sama uskutočniť na základe smernice o praní špinavých peňazí, dodatočné náklady a sťaženie poskytovania služieb spočívajúcich v prevode finančných prostriedkov. Najmä z dôvodu nákladov súvisiacich s prekladom údajov cezhraničného charakteru, výdavky vyplývajúce z uplatnenia týchto dodatočných opatrení povinnej starostlivosti, ktoré môžu byť vyššie, pokiaľ ide o cezhraničný prevod finančných prostriedkov, môžu svojou povahou uvedenú platobnú inštitúciu odradiť od poskytovania uvedených služieb za takýchto okolností.

100 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora však vnútroštátna právna úprava patriaca do oblasti, ktorá nie je úplne harmonizovaná na úrovni Únie, a ktorá sa uplatňuje bez rozdielu na každú osobu alebo podnik vykonávajúci činnosť na území dotknutého členského štátu, môže byť napriek svojmu reštriktívnemu účinku na slobodné poskytovanie služieb odôvodnená, ak zodpovedá jednému z naliehavých dôvodov všeobecného záujmu a tento záujem ešte nie je chránený predpismi, ktorým poskytovateľ podlieha v členskom štáte svojho sídla, ak je primeraná na zabezpečenie dosiahnutia cieľa, ktorý sleduje, a ak nejde nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie (pozri rozsudky Komisia/Rakúsko, C-168/04, EU:C:2006:595, bod 37, a Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, bod 60).

101 Je preto potrebné preskúmať, za akých podmienok vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, zodpovedá týmto požiadavkám.

102 V tejto súvislosti treba po prvé pripomenúť, že predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boj proti nim sú legitímne ciele, ktoré sa týkajú ochrany verejného poriadku a môžu odôvodniť obmedzenie slobodného poskytovania služieb (rozsudok Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, body 62 až 64 a 85, ako aj citovaná judikatúra).

103 Súdny dvor už pripustil, že cieľ spočívajúci v boji proti využívaniu finančného systému na pranie špinavých peňazí alebo financovanie terorizmu, na ktorom je založená smernica o praní špinavých peňazí, treba porovnať s ochranou iných záujmov, vrátane slobodného poskytovania služieb. Vo veci Jyske Bank Gibraltar (C-212/11, EU:C:2013:270, body 49, 59 a 60) Súdny dvor v podstate konštatoval, že obmedzenia slobodného poskytovania služieb vyplývajúce z povinnosti poskytovať informácie sú prípustné, pokiaľ je cieľom takej právnej úpravy posilnenie účinnosti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v súlade s právom Únie.

104 Po druhé vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, sama osebe zabezpečuje dosiahnutie uvedeného cieľa, ak pomáha znížiť riziko a jednotne a systematicky zodpovedá úsiliu dosiahnuť tento cieľ. Takáto vnútroštátna právna úprava, ktorá na základe primeraného posúdenia rizika, a to aj vo vzťahu ku klientom, ktorí sú platobnými inštitúciami, konštatuje existenciu vysokého rizika v súvislosti s určitým typom klienta, krajiny, produktu alebo transakcie, a ktorá na základe toho povoľuje alebo

dokonca ukladá povinnosť, aby inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, uplatnili pri svojom osobitnom posúdení rizika primerané opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, zodpovedá týmto požiadavkám.

105 Po tretie na posúdenie toho, či je takáto vnútroštátna právna úprava primeraná, je potrebné určiť stupeň ochrany, ktorú chce dotknutý členský štát dosiahnuť, v porovnaní so zisteným stupňom rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

106 Zo smernice o praní špinavých peňazí, najmä z článku 5 a článku 13 ods. 1, ako aj odôvodnenia 24 tejto smernice, vyplýva, že členské štáty môžu buď na základe právomoci stanovenej v tomto článku 5 stanoviť vyšší stupeň ochrany, než je stupeň zvolený normotvorcom Únie a povoliť alebo vyžadovať ďalšie opatrenia povinnej starostlivosti voči klientovi, než sú opatrenia stanovené v tejto smernici, alebo v rámci miery voľnej úvahy, ktorú im priznáva uvedený článok 13, vymedziť ďalšie situácie predstavujúce vysoké riziko. Na základe toho môžu členské štáty najmä určiť osobitné opatrenia, ktoré sa majú uplatniť v určitých konkrétnych situáciách, alebo priznať inštitúciám alebo osobám, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, diskrečnú právomoc, aby na základe primeraného posúdenia rizika uplatnili opatrenia, ktoré považujú za úmerné danému riziku v konkrétnej situácii.

107 V každom prípade členské štáty musia zaručiť, aby sa opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré sa majú uplatniť, zakladali na posúdení existencie a stupňa rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu vo vzťahu ku klientovi, obchodnému vzťahu, účtu, produktu alebo prípadne transakcii. Bez takéhoto posúdenia ani členský štát, prípadne ani inštitúcia a osoba, na ktoré sa vzťahuje smernica o praní špinavých peňazí, nemôžu v individuálnom prípade rozhodnúť, aké opatrenia treba uplatniť. Napokon, ak neexistuje riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, nemožno prijať preventívne opatrenia založené na týchto dôvodoch.

108 Toto posúdenie rizika musí zohľadňovať prinajmenšom všetky relevantné skutočnosti, ktoré môžu preukázať existenciu vznikajúceho rizika jedného z druhov konaní považovaných za pranie špinavých peňazí alebo financovanie terorizmu.

109 Navyše otázka, či určitá vnútroštátna právna úprava je primeraná, závisí aj od toho, do akej miery môžu opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi stanovené touto úpravou zasahovať do iných práv a záujmov chránených právom Únie, akými sú ochrana osobných údajov stanovená v článku 8 Charty a zásada voľnej hospodárskej súťaže medzi subjektmi pôsobiacimi na tom istom trhu. Ak sa totiž členský štát na účely odôvodnenia právnej úpravy, ktorá môže narušiť výkon slobodného poskytovania služieb, odvoláva na naliehavé dôvody všeobecného záujmu, toto odôvodnenie, ktoré je upravené právom Únie, sa má vykladať v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie a najmä základnými právami, ktoré sú teraz zaručené Chartou. Výnimky sa tak môžu na dotknutú vnútroštátnu právnu úpravu vzťahovať len vtedy, ak je v súlade so základnými právami, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor (pozri rozsudky ERT, C-260/89, EU:C:1991:254, bod 43, ako aj Pfleger a i., C-390/12, EU:C:2014:281, bod 35). Ciele tejto právnej úpravy treba vyvážiť týmito inými legitímnymi záujmami.

110 Otázka, či je určitá vnútroštátna právna úprava primeraná, napokon závisí od toho, či existujú alebo neexistujú menej obmedzujúce prostriedky na dosiahnutie rovnakého stupňa ochrany. V tejto súvislosti treba uviesť, že dotknutá právna úprava vo veci samej všeobecne predpokladá, že prevod peňažných prostriedkov vždy predstavuje vysoké riziko, pričom neumožňuje vyvrátiť tento predpoklad o existencii rizika v prípade prevodov finančných prostriedkov, ktoré z objektívneho hľadiska nepredstavujú takéto riziko. Osobitne právna úprava, ktorá stanovuje takúto možnosť, je tak zjavne menej obmedzujúca, keďže umožňuje dosiahnuť stupeň ochrany, ktorú chce dotknutý členský štát dosiahnuť.

111 Na druhú otázku písm. b) a c) body i) a iii) treba preto odpovedať, že články 5 a 13 smernice o praní špinavých peňazí sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, prijatá buď na základe miery voľnej úvahy, ktorú článok 13 tejto smernice priznáva členským štátom, alebo na základe právomoci stanovenej v článku 5 uvedenej smernice, musí byť v súlade s právom Únie, najmä so základnými slobodami zaručenými Zmluvami. Ak takáto vnútroštátna právna úprava, ktorá sa zakladá na boji proti praniu špinavých peňazí alebo financovaniu terorizmu, sleduje legitímny cieľ, ktorý môže odôvodniť obmedzenie základných slobôd, a skutočnosť, že predpokladá, že prevod finančných prostriedkov inštitúciou, na ktorú sa vzťahuje uvedená smernica, do iných členských štátov, než je štát, v ktorom má sídlo, vždy predstavuje vysoké riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, sama osebe zaručuje dosiahnutie uvedeného cieľa, ide táto právna úprava nad rámec toho, čo je potrebné na účely dosiahnutia cieľa, ktorý sleduje, lebo domnienka, ktorú stanovuje, sa uplatňuje na všetky prevody finančných prostriedkov, pričom nestanovuje možnosť túto domnienku vyvrátiť v prípade prevodov finančných prostriedkov, ktoré z objektívneho hľadiska nepredstavujú takéto riziko.

O tretej otázke

112 Treťou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica o osobných údajoch sa má vykladať v tom zmysle, že bráni členským štátom v tom, aby vyžadovali od platobných inštitúcií, aby úverovým inštitúciám, s ktorými priamo súťažia, poskytovali údaje o totožnosti svojich klientov v súvislosti s opatreniami zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré uplatňujú. Treťou otázkou písm. a) sa pýta, či opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi môžu spočívať na požiadavke, aby platobné inštitúcie poskytli údaje o totožnosti všetkých svojich klientov, od ktorých pochádzajú prevádzané finančné prostriedky, ako aj o totožnosti príjemcov týchto finančných prostriedkov.

113 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že týmito otázkami zisťuje, či z hľadiska smernice o osobných údajoch môžu opatrenia povinnej starostlivosti a opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti predstavovať osobitnú výnimku, ktorá umožňuje poskytovanie osobných údajov. Vnútroštátny súd chce najmä vedieť, ktoré údaje môžu platobné inštitúcie prípadne poskytnúť na žiadosť úverových inštitúcií na základe ustanovení smernice o praní špinavých peňazí, a v ktorom prípade k takémuto poskytovaniu môže dôjsť.

114 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry, ktorá sa odráža v článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, v rámci spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ, potreba dospieť k výkladu práva Únie v takej miere, aby bol užitočný pre vnútroštátny súd, vyžaduje, aby vnútroštátny súd definoval skutkový a právny rámec, do ktorého spadajú otázky, ktoré kladie, a aby prinajmenšom objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sa tieto otázky zakladajú (pozri v tomto zmysle rozsudok Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a i., C-113/13, EU:C:2014:2440, bod 47). Súdnemu dvoru totiž prináleží len rozhodnúť o výklade textu Únie na základe skutočností, ktoré mu poskytol vnútroštátny súd (uznesenie Argenta Spaarbank, C-578/14, EU:C:2015:372, bod 14).

115 Vnútroštátny súd musí tiež uviesť presné dôvody, na základe ktorých si kladie otázku v súvislosti s výkladom práva Únie a považuje predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru za nevyhnutné. Súdny dvor už rozhodol, že je nevyhnutné, aby vnútroštátny súd aspoň v minimálnej miere objasnil dôvody výberu ustanovení práva Únie, o ktorých výklad žiada, ako aj súvislosť medzi týmito ustanoveniami a ustanoveniami vnútroštátneho práva, ktoré sa vzťahujú na spor, o ktorom rozhoduje (uznesenia Equitalia Nord, C-68/14, EU:C:2015:57, bod 14 a citovaná judikatúra, ako aj Argenta Spaarbank, C-578/14, EU:C:2015:372, bod 15).

116 Informácie obsiahnuté v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania totiž neslúžia iba na to, aby Súdnemu dvoru umožnili poskytnúť užitočné odpovede, ale aj na to, aby vládam členských štátov, ako aj ďalším dotknutým účastníkom konania bola poskytnutá možnosť podať pripomienky v súlade

s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Súdny dvor musí dbať o to, aby bola táto možnosť zachovaná, pričom má zohľadniť skutočnosť, že podľa uvedeného ustanovenia sa dotknutým účastníkom konania doručujú len návrhy na začatie prejudiciálneho konania (uznesenie Argenta Spaarbank, C-578/14, EU:C:2015:372, bod 16).

117 Je potrebné uviesť, že vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou všeobecne zameriava na smernicu o osobných údajoch, pričom dostatočne presne neuvádza ustanovenia tejto smernice, ktoré by mohli byť relevantné na to, aby umožnili Súdnemu dvoru poskytnúť užitočnú odpoveď.

118 Okrem toho otázka týkajúca sa obsahu informácií požadovaných od spoločnosti Safe v rámci opatrení povinnej starostlivosti, ktoré boli voči nej uplatnené bankami, už bola zodpovedaná. V rámci konania pred Súdnym dvorom BBVA tvrdila, že si nikdy nevyžiadala osobné údaje týkajúce sa klientov spoločnosti Safe alebo príjemcov prevedených finančných prostriedkov, ale požiadala len o informácie o agentoch, ktorí konali v mene spoločnosti Safe a využívali jej účty.

119 V súlade s ustálenou judikatúrou v rámci spolupráce zakotvenej v článku 267 ZFEÚ pritom neprináleží Súdnemu dvoru, ale vnútroštátnemu súdu, aby preukázal skutkové okolnosti, ktoré viedli k sporu, a vyvodil z nich dôsledky pre rozhodnutie, ktoré má vydať (pozri rozsudok Accor, C-310/09, EU:C:2011:581, bod 37 a citovanú judikatúru).

120 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že tretia otázka je neprípustná.

O trovách

121 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Články 5, 7 a článok 11 ods. 1 a článok 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2010/78/EÚ z 24. novembra 2010, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na jednej strane dovoľuje uplatniť opatrenia štandardnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak ide o finančné inštitúcie, pri ktorých dodržiavanie opatrení povinnej starostlivosti podlieha dohľadu, ak existuje podozrenie z prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu v zmysle článku 7 písm. c) tejto smernice, a na druhej strane inštitúciám a osobám, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, ukladá povinnosť uplatniť na základe ich posúdenia rizika opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v situáciách, ktoré svojou povahou môžu predstavovať vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu v zmysle článku 13 ods. 1 tej istej smernice, ako je to v prípade prevodu finančných prostriedkov.**

   Okrem toho aj v prípade neexistencie takéhoto podozrenia alebo takéhoto rizika článok 5 smernice 2005/60, zmenenej a doplnenej smernicou 2010/78, umožňuje členským štátom prijať alebo ponechať v platnosti prísnejšie ustanovenia, ak cieľom týchto ustanovení je posilnenie boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

2. **Smernica 2005/60, zmenená a doplnená smernicou 2010/78, sa má vykladať v tom zmysle, že inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, nemôžu mať vplyv na úlohy v oblasti dohľadu nad platobnými inštitúciami, ktoré v súlade s článkom 21 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/111/ES zo 16. septembra 2009, vykonávajú príslušné orgány a nemôžu tieto orgány nahradiť. Smernica 2005/60, zmenená a doplnená smernicou 2010/78, sa má vykladať v tom zmysle, že hoci finančná inštitúcia môže v rámci výkonu dohľadu, ktorý jej prislúcha vo vzťahu ku klientovi, prihliadať na opatrenia povinnej starostlivosti, ktoré uplatňuje platobná inštitúcia vo vzťahu k svojim klientom, všetky opatrenia povinnej starostlivosti, ktoré prijme, musia byť prispôsobené riziku prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.**

3. **Články 5 a 13 smernice 2005/60, zmenenej a doplnenej smernicou 2010/78, sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, prijatá buď na základe miery voľnej úvahy, ktorú článok 13 tejto smernice priznáva členským štátom, alebo na základe právomoci stanovenej v článku 5 uvedenej smernice, musí byť v súlade s právom Únie, najmä so základnými slobodami zaručenými Zmluvami. Ak takáto vnútroštátna právna úprava, ktorá sa zakladá na boji proti praniu špinavých peňazí alebo financovaniu terorizmu, sleduje legitímny cieľ, ktorý môže odôvodniť obmedzenie základných slobôd, a skutočnosť, že predpokladá, že prevod finančných prostriedkov inštitúciou, na ktorú sa vzťahuje uvedená smernica, do iných členských štátov, než je štát, v ktorom má sídlo, vždy predstavuje vysoké riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, sama osebe zaručuje dosiahnutie uvedeného cieľa, ide táto právna úprava nad rámec toho, čo je potrebné na účely dosiahnutia cieľa, ktorý sleduje, lebo domnienka, ktorú stanovuje, sa uplatňuje na všetky prevody finančných prostriedkov, pričom nestanovuje možnosť túto domnienku vyvrátiť v prípade prevodov finančných prostriedkov, ktoré z objektívneho hľadiska nepredstavujú takéto riziko.**

Podpisy